

A mesterséges intelligenciáról

Sokat hallunk mostanában az emberi elme legújabb korszakalkotásáról. A sci-fi írók már évtizedekkel megelőzték életre kelését, fel is vázoltak rengeteg kihívást, amivel az embernek számolnia kell. Mondhatnánk, volt időnk felkészülni az újításra és megágyazni neki életünkben. Mégis, mint derült égből a villámcsapás, ébredünk rá a lehetőségre, feledve minden intelmet, amelyet eleink megfogalmaztak.

Az embert a tudományos –technikai fejlődés sok értelemben már eltérítette eredeti küldetésétől, hivatásától. Jólétünkben megfeledekezünk a legfontosabb dolgainkról, életünk céljáról, hiszen azt kitölti a javak üldözése és birtoklása, ezért fel sem merül, hogy bármi egyéb célunk is lehetne a földön. Nem is gondolunk arra, hogy jólétünkkel növekvő szorongásunknak van ehhez némi köze. Az embert vívmányai leszoktatták a várakozásról, a türelemről, az erőfeszítésről, a tűrésről, helytállásról, az áldozatról és sorolhatnám még mi mindenről, ami az emberi létnek és főleg fejlődésének különös előmozdítója. Erős a törekvés, hogy a tanulásról, a munkáról is leszoktassuk az embert. De legújabban már a gondolkodás is megkérdőjeleződik, minek is fáradnánk vele?

Természetesen a gondolkodás visszaszorítása már régi ambíciója különféle hatalmi törekvéseknek, az ilyeneknek kapóra jöhet, hogy minek is törnétek magatokat, majd a gépek gondolkodnak helyettetek, mi meg majd etetjük a gépeket, mint ahogy eddig is etettük az elméteket, nehogy kedvezőtlen irányba terelődjenek gondolataitok. De hagyjuk most a maradi, minden újtól ódzkodó károgaást.

Abba az irányban indítanám a fantáziát, hogy mi többet is tud újtani nekünk a mesterséges intelligencia? Egyik emlékezetes, több módon megfogalmazott üzenet a Szentírásból, hogy nem lehet különbség a teremtmény és a teremtőjénél. Ez természetesen nem az emberi és a mesterséges intelligencia kapcsolatáról szól, hanem az Isten és ember gondolkodásáról. Jóllehet, ezt a problémát a modern társadalmak megoldották oly módon, hogy maguk gondolkodását messze Istené fölé sorolják, azzal nem is tartják értelmesnek a törődést. Ha valaki saját vagy közösségi életében, döntéseknél erre próbál hivatkozni, no, az könnyen kiérdemli a világ megítélését és nevetségessé teheti magát.

Az embernek és teremtőjének merőben eltérő gondolkodása önmagában igazolhatná Isten létét, hiszen az Írásokban a világi embereket rém meghökkentő, mondhatni, botránkoztató gondolatmenetek, üzenetek vannak, amelyek még a hívők körében is kihívás, mert nem értik vagy, mert más részét érteni vélik, de az meg elfogadhatatlan világi létükre nézve. Ellenségeink szeretete még a hívők többségének is kisbetűs résznek tekintett dolog, mint éppen a „ne ítélezz!” parancs.

Az emberi gondolkodás korlátosságára utal az is, hogy a korszakalkotó felfedezések zöme véletlenből vagy emberi hibából származik. Már az is zseninek számít, aki ezekben felismeri az igazán eredeti dolgokat. Azon túl, a legnagyobb felfedezők a világot szemlélve ismernek fel olyasmit, amit a többi pár milliárd nem lát meg. De mondhatnám, az íróknak is igen nehéz új dolgokat kitalálni, miközben nap, mint nap látjuk, az élet jobb forgatókönyvíró.

Sorolhatnám, hogy az emberi fantázia milyen mértékig korlátos, előítéletekkel és érzelmekkel nagyon behatárolt. Ennél fogva a mesterséges intelligenciának sem tud szerintem olyan irányelveket megfogalmazni, amellyel ténylegesen fel lehetne fedezni a térképen már látható dolgokon túli továbbiakat.

Felmerült, hogy Isten dolgait, Jézus tanításait beprogramozva vajon, mit tudna egy mesterséges intelligencia produkálni? Vélhetően, ha jól sikerül a programozás, olyan eredményeket adna, amelyek még botránkoztatóbbak lennének a világ számára, mint Jézus tanításai.

Az embernek mindig volt és lesz az előítéletei és érzelmei miatt olyan szűrője, amivel megválogatja a gép válaszait, miként a hívők zöme is válogat Jézus tanításai között, miket kedvel (fogad el), miket kevésbé. Tudományos kutatókat, eredményeket, statisztikákat is gyakran lesöpörnek az asztalról döntéshozók azzal a felkiáltással, hogy a vak is látja, hogy a föld lapos!

Ugyanakkor, a másik véglet, mikor az ember maga fölé emeli hamis istenekként a maga tákolmányait, szakértőit, a józan paraszti ész fölé, mint például az autós navigációs eszközöket, amelyek nem ritkán szinte szakadékba vezérelnek.

Melyik lehet nagyobb hiba vajon, magunkból vagy hamis isteneinkből istent csinálni? Ezek a példák mutatják, hogy ezt nehéz lenne eldönteni.

Vajon a mesterséges intelligenciába be lehetne táplálni az intuíciót vagy éppen a Szentlélek vezetését? Ha a teljes igazságot ismernénk a földről, akkor esetleg lehetne, de ennek nem vagyunk birtokában, sem magunk, sem közösségek és pláne nem mesterséges intelligenciával felvértezve. Lexikális tudásunk gazdagodik, de közben a valóságos, tényszerű tudásunkat sem tudjuk használni. Minél több tényt tartunk számon, annál kevesebb figyelem szentelődik azok használatára. Elődeink a világról sokkal kevesebbet tudtak, de azok az információk sokkal fontosabbak voltak és használatuk is készség szinten zajlott. Ezt hívták józan paraszti észnek. Ma már ez a fogalom is kiveszett, nem csak a gyakorlata.

Az igazi nagy és eredeti felfedezések meggyőződéseim szerint nem vagy igen nehezen jönnek napvilágra, mert ha egy megfigyelésnek, elméletnek nincs megfelelő beágyazottsága a jelenlegi ismeretekbe, akkor a tudományos világ nem fogadja el, a nem tudományos, csodaváró világ meg azért nem ismeri el, mert sok marhaság között eltörpül a jelentősége. Ez lenne a sorsa a mesterséges intelligenciának is, ha valóban sikerülne az embernél értelmesebb gépet alkotni. Ugyan már, ezt miért fogadná el jobban az ember, mint a velünk élő magasabb intelligenciát??? Mindkettőt úgy használja, hogy a maga „igazát” támogató megállapításokat ünnepli, az intelmeket pedig a szőnyeg alá söpri.

Tudományos vagy egyéb körökben magától értetődő felismeréseket olyan bátran tudnak más szférákból lesöpörni, miként Isten létét is, bár milliárdok tapasztalták meg és hitük jeleként életüket is áldozták, mégis nagyon sok ember kétségbe vonja, egyéni életük megy rá, míg jó esetben, végül megengedik a létét.

De, hogy valami biztatás nélkül ne fejezzem be a soraimat, írva vagyon, ha valaki tiszta szívből keresi a „magasabb intelligenciát”, akkor Ő megmutatja magát neki. Sőt, vezeti, amennyiben képes az illető elismerni Őt és elfogadni. Ez mindenki számára nyitva áll, nem kell hozzá szuperszámítógép, sem egyéb emberi találmány.

Templomlépcső, 2023. április